

9. AMMATTIKORKEAKOULUT

9.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Ammattikorkeakoulut ovat osa korkeakoulujärjestelmää. Valtioneuvosto voi myöntää kunnalle tai kuntayhtymälle tai rekisteröidylle suomalaiselle yhteisölle tai säätiölle ammattikorkeakoulun toimiluvan. Ammattikorkeakoulun koulutustehtävässä määrätään ammattikorkeakoulun toimiala, opiskelijapaikkamäärä perustutkintoon johtavassa koulutuksessa, ammattikorkeakoulun opetuskieli ja sijaintipaikat.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän mukaista valtionosuutta ja kuntien omarahoitusosuutta vuonna 2014 maksetaan 24 ammattikorkeakoululle.

9.2. Yksikköhinnan määräytyminen

9.2.1. Ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet

Valtioneuvosto vahvistaa keskimääräisen yksikköhinnan varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuussa. Vuodelle 2014 vahvistettuun keskimääräiseen yksikköhintaan ei ole tehty valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen liittyvän hallituksen esityksen (115/2013) mukaisesti kustannustason muutoksesta aiheutuvia tarkistuksia (indeksikorotusta). Vuoden 2014 yksikköhintaan on lisätty investointien takuukorotuksena 332,35 euroa. Ns. takuukorotus sisältyy samansuuruisena alakohtaisiin yksikköhintoihin. Lisäksi ammattikorkeakoulujen vuodelle 2014 vahvistettu 31 miljoonan euron valtionrahoituksen säästö, mikä merkitsee yhteensä 70 miljoonan euron säästöä vuodesta 2012, on tehty osittain opiskelijamäärää ja osittain keskimääräistä yksikköhintaa alentamalla. Vuodelle 2014 vahvistettu keskimääräinen yksikköhinta on 1,06 prosenttia pienempi kuin vuoden 2013 ammattikorkeakoulujen keskimääräinen yksikköhinta. Vuonna 2014 ammattikorkeakoulujen keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 7 688,83 euroa/opiskelija.

Rahoituslain (1705/2009) 32 §:n mukaan yksityisen ylläpitäjän osalta yksikköhintaan lisätään 4,03 % arvonlisäveron osuutta.

9.2.2 Yksikköhinnan laskennan muutokset edellisvuoteen

- ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli on uudistettu vuoden 2014 alusta (ks. jäljempänä)
- yksikköhintaan kohdistuvat euromääräiset muutokset rajataan vuosina 2014 – 2016 (ks. jäljempänä)

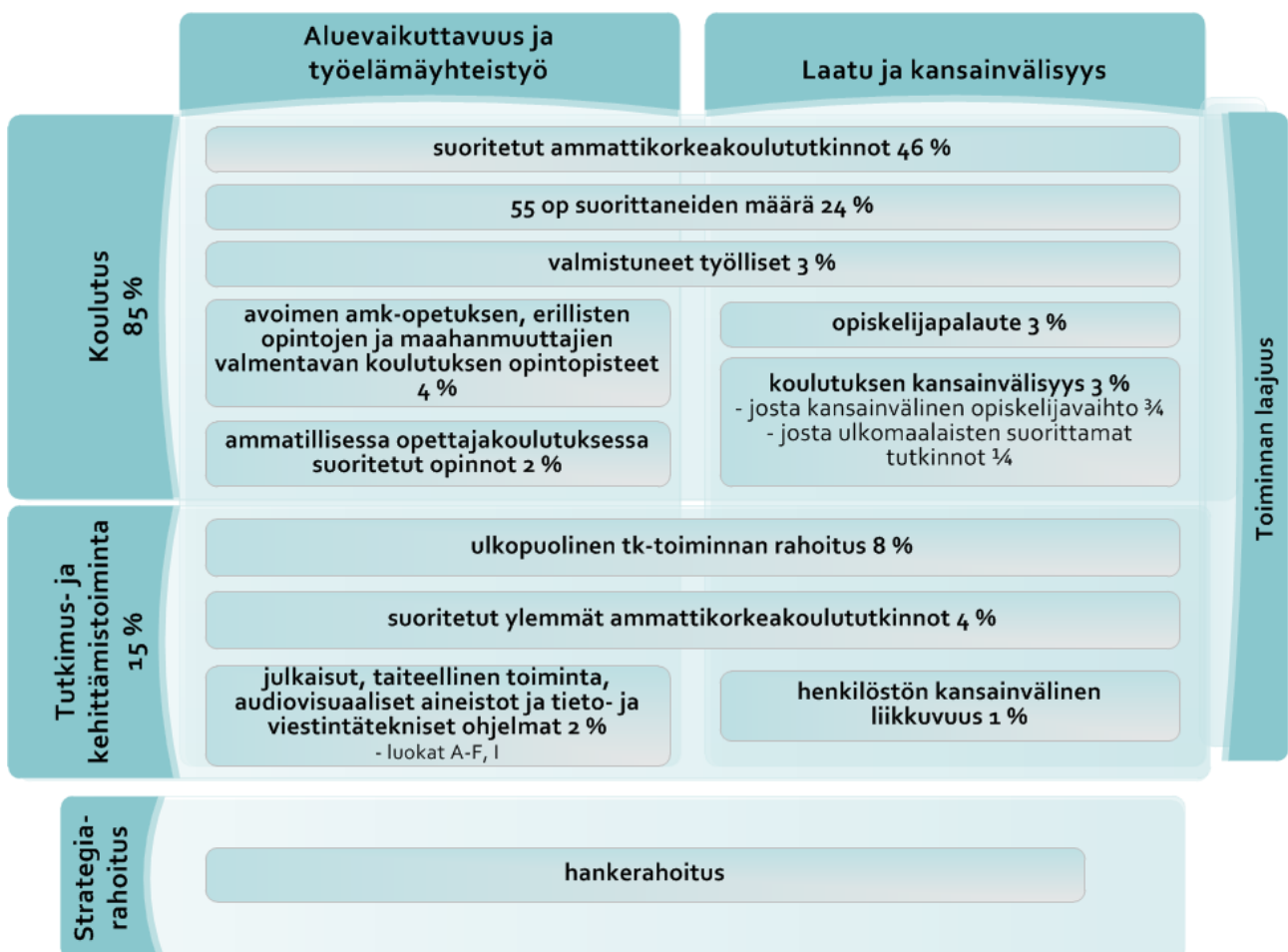
9.2.3. Yksikköhinnan laskenta

Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli on uudistettu vuoden 2014 alusta. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 26 §:n mukaan ammattikorkeakoulun yksikköhinta määräytyy laskennallisin perustein. Uudessa rahoitusmallissa otetaan huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus. Yksikköhinta muodostuu koulutuksen sekä soveltavan tutkimus- ja kehitystyön perusteella määräytyvistä rahoitusosuuksista.

Koulutuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu suoritettuihin ammattikorkeakoulututkintoihin ja suoritettuihin ammatillisiin opettajakoulutusopintoihin, suoritettuihin opintopisteisiin, avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa tai muutoin erillisinä opintoina ja maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa suoritettuihin opintopisteisiin, opiskelijapalautteeseen, kansainväliseen opiskelijaliikkuvuuteen sekä ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllisten määrään.

Soveltavan tutkimus- ja kehitystyön perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu julkaisuihin, suoritettuihin ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin, henkilöstön kansainväliseen liikkuvuuteen sekä tutkimus- ja kehitystyön ulkopuoliseen rahoitukseen.

Yksikköhinnasta kaikkien ammattikorkeakoulujen rahoituksesta koulutuksen perusteella määräytyvä osuus on 85 prosenttia ja soveltavan tutkimus- ja kehitystyön osuus on 15 prosenttia. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi erityisestä syystä korottaa ammattikorkeakoulun yksikköhintaa.

Yksittäisen ammattikorkeakoulun yksikköhinnan laskenta määräytyy opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain, jäljempänä rahoituslain, 26 §:n mukaisen ammattikorkeakoulujen keskimääräisen yksikköhinnan perusteella.

A. Koulutuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus (RahL 26 §:n 4 mom) perustuu seuraaviin laskentaperusteisiin ja perusteiden keskinäiseen painotukseen:

- 1) ammattikorkeakoulussa kalenterivuonna suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä painotettuna tutkintoa suorittavien määrää kohti laskettujen kustannusten suhteessa, painokerroin 46;

Laskennassa suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä kerrotaan kulttuurialan, luonnonvara-alan, merenkulun ja tekniikan ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa luvulla 4, ja humanistisen alan, kauneudenhoitoalan, liikunnan, liiketalouden, matkailu- ja ravitsemisalun, sekä sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa luvulla 3,5.

Laskennassa tutkintoa suorittavien määränä käytetään AmkL (351/2003) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua sopimuksessa tutkinnoittain sovittua opiskelijamäärää ja kustannuksina RahL:n 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuoden kustannuksia kohdistettuina tutkinnoille.

Vuosina 2014 ja 2015 yksikköhinnat lasketaan kuitenkin käyttäen koulutusalojen opiskelijamääriä, koulutusaloittaisia kertoimia ja koulutusaloittain laskettuja kustannuksia.

Vuoden 2014 koulutusaloittaiset opiskelijaa kohden lasketut yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin ammattikorkeakoulujen kustannuksiin ja opiskelijamääriin.

- 2) ammatillisessa opettajankoulutuksessa kalenterivuonna ammatillisen opettajankoulutuksen opintokokonaisuuden suorittaneiden lukumäärä, painokerroin 2;
- 3) lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevien lukumäärä, painokerroin 24;
- 4) kalenterivuonna avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa tai muutoin erillisinä opintoina sekä maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä, painokerroin 4;
- 5) kalenterivuonna ammattikorkeakoulun opiskelijapalautteeseen vastanneiden tutkinto-opiskelijoiden vastausten tuottamien pisteiden summa, painokerroin 3;

Opiskelijapalautteessa tutkinto-opiskelijat vastaavat väittämiin, jotka koskevat työelämäyhteyksien kehittymistä, ammattikorkeakoulussa opitun hyödyntämistä, ammattikorkeakoulujen opetuksen ja neuvonta- ja ohjauspalveluiden laatua sekä työharjoittelun ohjauksen riittävyttä. Väittämiin vastataan pisteytetyllä asteikolla siten, että jokainen vastaus tuottaa 1—4 pistettä.

- 6) kalenterivuonna yli kolmeksi kuukaudeksi Suomesta lähteneiden ja Suomeen saapuneiden vaihto-opiskelijoiden lukumäärä, painokerroin 2,25;
- 7) kalenterivuonna ammattikorkeakoulussa ulkomaalaisten suorittamien ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä, painokerroin 0,75;
- 8) ammattikorkeakoulussa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen, painokerroin 3.

Työllisten määrän laskennassa yrittäjiksi työllistyneiden määrä kerrotaan kahdella.

B. Soveltavan tutkimus- ja kehitystyön perusteella määräytyvä rahoitusosuus (RahL 26 §:n 4 mom) perustuu seuraaviin laskentaperusteisiin ja perusteiden keskinäiseen painotukseen:

- 1) soveltavan tutkimus- ja kehitystyön ulkopuolinen rahoitus, Tilastokeskuksen keräämän tiedon ja sen tekemän ulkopuolisen tutkimus- ja kehitystoiminnan määritelmän mukaan, painokerroin 8;
- 2) kalenterivuonna suoritettujen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä, painokerroin 4;
- 3) kalenterivuonna vähintään viiden päivän pituiseen kansainväliseen opettaja- tai asiantuntijavaihtoon osallistuneiden lukumäärä, painokerroin 1;
- 4) julkaisujen, julkisen taiteellisen ja taideteollisen tuotannon, audiovisuaalisten aineistojen sekä tieto- ja viestintätekniisten ohjelmien lukumäärä, opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisujen tiedonkeruun luokituksen mukaiset luokat A-F ja I, painokerroin 2.

Koulutuksen samoin kuin soveltavan tutkimus- ja kehitystyön rahoitusosuuden laskentaperusteiden pohjalta tehtävässä laskennassa käytetään kolmen viimeisimmän käytettävissä olevan vuoden laskentaperusteiden keskiarvoa. Vuoden 2014 yksikköhinnan laskennassa käytetään siis pääosin vuosien 2010 - 2012 tietoja työllisten (A.8. ja soveltavan tutkimus- ja kehitystyön ulkopuolisen rahoituksen osalta kuitenkin vuosien 2009 - 2011 tietoja). Jakajana yksikköhintaa laskettaessa käytetään sopimuksen mukaan määräytyvää (AmkL 8 §:n 2 mom) yksikköhinnan määräämistä edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden laskennallisten opiskelijoiden yhteismäärää. Vuoden 2014 laskennassa käytetään siis vuoden 2011 laskennallista opiskelijamäärää.

Esimerkki ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan laskennasta

9.3. Ammattikorkeakoulujen rahoituksen määräytyminen

Ammattikorkeakoulun rahoitus varainhoitovuodelle lasketaan kertomalla keskimääräinen yksikköhinta opetus- ja kulttuuriministeriön ja ammattikorkeakoulujen välisten sopimusten mukaan vuodelle 2014 määräytyvien opiskelijamäärien yhteenlasketulla määrällä. Näin saatu euromäärä jaetaan kullekin rahoitustekijälle painokertoimien suhteessa. Kukin ammattikorkeakoulu saa kunkin rahoitustekijän euromäärästä omaa suoritelmääräosuuttaan vastaavan osuuden. Rahoitustekijöittäin lasketut euromäärät lasketaan yhteen ja jaetaan jakajana käytettävällä opiskelijamäärällä. Näin saatu yksikköhinta tasataan valtakunnallisella tasauskertoimella siten, että yksikköhinnat kerrottuna vuoden 2014 opiskelijamäärillä vastaavat keskimääräisen yksikköhinnan ja yhteenlasketun opiskelijamäärän tuloa.

Tasausrajat on määritelty RahL:n voimaantulosäännöksen (486/2013) mukaan ja yksikköhintaan tulevat muutokset rajataan vuosina 2014 – 2016. Vuonna 2014 yksikköhinta on enintään kolme prosenttia vähemmän tai enemmän kuin asianomaisen ammattikorkeakoulun uuden lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan lasketun ja asianomaisen vuoden keskimääräisen yksikköhinnan tasoon muutetun opiskelijaa kohden lasketun vuoden 2013 rahoituksen määrä (RahL 26 § 1 mom). Rahoituksen määrää koskevaa vertailua tehtäessä mukaan ei oteta 32 §:n mukaisia arvonlisäverosta aiheutuvia yksikköhinnan korotuksia, ammatillisesta opettajankoulutuksesta

aiheutuvia kustannuksia ja niiden vaikutusta rahoitukseen eikä ammattikorkeakoulun yksikköhintaan opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä erityisestä syystä tehtyjä korotuksia.

Jos ammattikorkeakoululle määritelty yksikköhinta ylittää vuoden 2014 tasausrajan mukaisen ylimmän yksikköhinnan, yksikköhintana käytetään enimmäismäärän (103 %) mukaista hintaa. Jos ammattikorkeakoululle määritelty yksikköhinta alittaa vuoden 2014 tasausrajan mukaisen alimman yksikköhinnan, yksikköhintana käytetään alimman määrän (97 %) mukaista hintaa.

Ammatillisen opettajankoulutuksen opiskelijamäärän mukainen osuus ja suoritettujen tutkintojen mukaan määräytyvä osuus yhteensä lisätään ammattikorkeakoululle muodostetun yksikköhinnan (tasausrajat huomioon otettuna) ja laskennallisen opiskelijamäärän tuloon.

Sekä siirtymätasauksista että harkinnanvaraisista korotuksista aiheutuvat muutokset jaettavan rahoituksen kokonaismäärään tasataan kumpikin omilla tasauskertoimillaan. Edellisen vaikutukset suhteessa tasausrajojen ylityksiin tai alituksiin otetaan kerrointa määriteltäessä huomioon.

Ammattikorkeakoulun rahoitus saadaan kertomalla yksikköhinta sopimuksen mukaan määräytyvällä opiskelijamäärällä. Ammattikorkeakoulun rahoitusta ei tarkisteta vuoden 2014 lopussa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa erityisasiantuntija Lea Juhola, puh. 029 533 1300.